

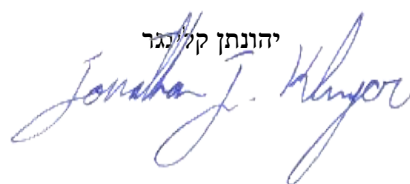
יום שני, 29 נובמבר 2005

אל:
הגב' דפנה הולץ-לכנר
היועצת המשפטית
מפלגת מרצ-יחד
רחוב המסגר 30, ת"א
במסירה אישית.

הגדרון: ועידת מרצ-יחד שתתקיים ביום 04.12.2005

ג"נ,

1. אמש הודיעני מר עיסאווי פריג', יו"ר נשיאות מרצ-יחד, כי בועידה הדחופה והקרובה שתתקיים ביום 04.12.2005, תועלה הצעה לסדר אשר תבקש לשנות את שיטת בחירת המועמדים לכנסת.
2. הצעה זו הינה שינוי תקנוני, ועל כן תמהני מדוע הצעה נוספת של מר אלקסלסי לשינוי תקנוני והצעת להוראת שעה הגוברת על הוראות התקנון לא הובאו לסדר כשם שהובאה ההצעה המדוברת בסעיף 1.
3. מצ"ב טיוטת עתירה לבית הדין של המפלגה שתוגש היום בשעה 13:00 באם אענה בשלילה לדרישתי; בטיוטא זו תוכלי למצוא את הפרשנות המשפטית לדידי המסבירה מדוע כלל ההצבעות הינן שינוי תקנון ועל כן נפגעת זכותי כחבר ועידה להעלות הצעות.
4. ניתן להשיגני בטלפוני הסלולרי: 052-3436436 וכן בדואר אלקטרוני jon@tdek.org;
5. לתגובתך המהירה והמסורה אודה,

יהונתן קלינר

1. יהונתן י. קלינגר
מרחוב למרחב 75 רמת
השרון, 47226

העותר

נגד

1. מר עיסאווי פריג', יו"ר נשיאות מרצ
על ידי עו"ד דפנה הולץ-לכנר, היועצת המשפטית, מפלגת מרצ-יחד
מרחוב המסגר 30, תל-אביב

המשיבים

בקשה לצו המורה על העלאת נושא לסדר היום בוועידת מרצ

1. מבוא

- 1.1. מוגשת בזאת עתירה בפני כב' בית הדין להורות כי בוועידת מרצ ביום 04.12.2005 תועלה לסדר היום הצעתו של העותר ביחד עם הצעות נוספות לאחר סירובו של יו"ר נשיאות הוועידה להעלות הצעה זו לסדר בטענה כי מדובר בשינוי תקנון המפלגה.
- 1.2. ביום 27.11.2005 בעת שהתקיימה ועידת מרצ בנושא הכנות לבחירות לכנסת, הודיע יו"ר נשיאות הוועידה, מר עיסאווי פריג' כי ביום 04.12.2005, שבוע ימים מיום הוועידה, ייתקיים כינוס דחוף של ועידת מרצ דחופה בנושא שינוי שיטת הבחירות של רשימת מרצ לכנסת כפי שהוחלט ביוזמת נשיאות הוועידה.

2. הפרק העובדתי:

- 2.1. ביום 21.11.2005 פנה העותר אל חברת נשיאות הוועידה, הגב' עידית מנשה, וביקש להעלות לסדר הצעת הוראת שעה הגוברת על הוראות החוקה והתקנון וקובעת כי על אף האמור בסעיף 1.3 לפרק יו"ר מרצ-יחד בתקנון המפלגה ובסעיף ג(3) לחוקת המפלגה, בבחירות לכנסת ה-17 יו"ר המפלגה לא יעמוד בראש הרשימה אלא יתמודד לכנסת בבחירות המקדמיות כשאר חברי המפלגה.
- 2.2. לאחר שהסתיימה ועידת מרצ ביום 27.11.2005, בשעה 20:00 לערך, פנה העותר אל יו"ר נשיאות הוועידה, וביקש לדעת האם הצעתו ו/או הצעתו של מר הנרי אלקסלסי, אשר למיטב ידיעתו של העותר דומה בהרכבה להצעתו של העותר יעלו לסדר בוועידת מרצ בתאריך 04.12.2005. העותר נענה כי הצעה זו הינה שינוי תקנוני ועל כן אין להעלותה במסגרת ועידת מרצ הקרובה, בעוד שההצעה לשינוי שיטת הבחירות למועמדי המפלגה לכנסת ה-17 (להלן: השיטה), אשר על פי חוות הדעת המשפטית שניתנה מפי היועצת המשפטית של מפלגת מרצ, הגב' הולץ-לכנר, אינה שינוי תקנוני, תועלה לסדר.

3. הפרק המשפטי:

- 3.1. סעיף 3.5 לפרק הכללי לתקנון המפלגה קובע כי: "יו"ר מרצ-יחד, הנהלת מרצ-יחד או 200 חברי ועידה, רשאים לדרוש כינוס דחוף של הוועידה לדיון בהצעות לשינוי התקנון." במקרה זה, הצעת ההחלטה לשינוי שיטת הבחירות לכנסת לא באה ביוזמת יו"ר המפלגת, לא באישור הנהלת הנהלת ולא באוסף חתימות. נשיאות המפלגה החליטה על דעת עצמה לכנס את הוועידה על מנת לקבל החלטה לשינוי שיטת המועמדים ללא התקיים התנאים הפרוצדוראליים הקבועים בסעיף 3.5.
- 3.2. שיטת בחירת המועמדים לכנסת נעשתה באישור הוועידה על פי תקנון המפלגה שקבע בסעיף 1.2.3 את סמכויות הוועידה, ובינו: "לאשר את הרכב בית הדין; הרכב המוסד לביקורת; הרכב ועדת חוקה והרכב ועדת הבחירות; לאשר את אופן בחירת מועמדי מרצ-יחד לכנסת ולמשלה."
- 3.3. לא זו בלבד, אלא ששיטת הבחירות שזורה כחוט השני בתקנון המפלגה, בסעיף 1.2 לפרק ועדת הבחירות בתקנון קבוע כי "באין קביעה אחרת בחוקה או בתקנון, ועדת הבחירות תקבע את שיטת הבחירות." חוקת המפלגה, שהיא עליונה לתקנון קובעת בסעיף יח(2) כי ועדה מיוחדת תגבש את שיטת בחירת המועמדים לכנסת וזו תאושר על ידי הוועידה. ההוראה הקבועה בסעיף 1.2.3 שקובעת כי הוועידה היא זו שתאשר את קביעת שיטת הבחירות לכנסת היא ההוראה האחרת בחוקה או בתקנון הדרושה לפי סעיף 1.2 לפרק ועדת הבחירות על מנת לקבוע נהלי בחירות שאינם לפי ועדת הבחירות. החוקה עליונה על תקנון המפלגה, היא מטמיעה את שיטת הבחירות. לדידה של חוקת המפלגה, תקנון המפלגה נועד לגבש את "הנושאים הנוהליים המתחייבים מיישום החוקה" (סעיף יח(1)).
- 3.4. לכן, בפועל, גובשו שלושה מסמכים שאושרו על ידי הוועידה: חוקה (משורינת), תקנון (משוריין) ומסמך שיטת הבחירות לכנסת.
- 3.5. תקנון המפלגה הינו חוזה בין חברי המפלגה ובין המפלגה לחבריה, הוא קובע את המסגרת הנורמטיבית שבצילה חוסים הצדדים והינו חוזה לכל דבר המחייב ומזכה את חברי המפלגה (ע"א 835/93 איגנט נ' אגד, פד מט(2) 793, ע"א 1795/93 קרן גימלאות של חברי אגד נ' יוסף יעקב, פד נא(5) 433); החברים רשאים להתנות על שינוי התקנון ועל הרוב הדרוש לשנותו, כפי שנעשה בפועל במפלגת מרצ.
- 3.6. חוק המפלגות קובע כי מועמדי מפלגה לכנסת יבחרו בהליך שיוגדר בתקנון (ס. 16 לחוק המפלגות, בג"צ 6601/95 שמגר נ' ראש המטה הכללי, פד מט(5) 240). אשר על כן, דרך בחירת המועמדים לכנסת, על אף שאינם דבר חלק פיזי מהתקנון, הינם נשמה מנשמתו של תקנון המפלגה ונקבעו על פי הוראת החוקה. הסדרת בחירת המועמדים לכנסת אושרה על ידי הוועידה (כשם שתקנון מאושר על ידי הוועידה) ונעשתה על פי פרוצדורה תקנונית. על פי רצף נתונים זה, וכפי שיוצג בהמשך, שגתה היועצת המשפטית של מפלגת מרצ בחוות דעתה.
- 3.7. החוקה, השיטה והתקנון יחדיו הינם הוראות המחייבות כחוזה את חברי המפלגה, ונעשו בסמכותה של הוועידה, לועידה ישנה סמכות לשנות את ההסכמות החוזיות (עב (ת"א) 1032/0 אולמצקי דוד נ' הסתדרות המהנדסים, http://www.nevo.co.il/Psika_word/avoda/aa00001032.doc).

"כאמור, המבקשים טענו כי לא יתכן כי מארג הזכויות והחובות של חברי האורגן הקבועים בתקנון שאומץ על ידי האורגן ישונו במסמך חיצוני לאורגן, ללא שבוצע הליך שינוי חוקה (כולל אישור הוועידה הארצית וכן אישור בית נבחרים ההסתדרות הכללית). כמו כן טענו כי ההסדרים הקבועים בהסדרי האוטונומיה הם ההסדרים שבין האורגן להסתדרות הכללית

שכל תכליתם ומטרתם היא להבטיח אוטונומיה להסתדרות המהנדסים על מנת שלא ימצא האורגן כפוף להחלטות הסתדרות המהנדסים.

איננו מקבלים טענות אלו:

הסתדרות המהנדסים (האורגן) הינה אורגן של ההסתדרות הכללית. הסדר האוטונומיה מהווה חלק בלתי נפרד מחוקת ההסתדרות הכללית.

בנוסף, כפי שהוברר, הועידה הארצית אישרה את הסכם האוטונומיה.

כמו כן, מעמדה הנורמטיבי של חוקת ההסתדרות גבוה ממעמדה של חוקת הבחירות, שהרי חוקת הבחירות קמה מכוחו של הסדר האוטונומיה הקודם, מ-1989.

(...)

ביום 9.3.95 אישרה הועדה הארצית של האגודה נוסח חדש של תקנון האגודה אשר בו שולבו כל התיקונים שנתקבלו באותה ועידה וכן אושרה חוקת בחירות של האגודה. תקנון

האגודה (נספח א' לסיכומי המבקשים) קבע בסעיף 6ג.:

"שיטת הבחירות לועידה הארצית, ומוסדותיה ולמועצת הסניפים תיקבע ותפורט בחוקת הבחירות אשר תאושר על ידי הועידה ארצית ברוב קולות של המשתתפים במושב ותהיה חלק מתקנון האגודה".

מכוחו של סעיף זה הותקנה חוקת הבחירות.

סעיף טו(2) לחוקת הבחירות (כנספח ב' לסיכומי המבקשים) קבע: **"מועצת המחוז תבחר את מזכיר המחוז".**

סעיף טו(2) לחוקת הבחירות שותק בנוגע לסיום כהונה. בנוסף, אין סעיף מפורש העוסק, "ברחל בתך הקטנה", בסמכות להעביר מזכיר מחוז באגודה מתפקידו.

(...)

למועצת המחוז לא הוקנתה איפוא סמכות, לא בתקנון ולא בחוקת הבחירות באגודה, להעביר מתפקידו את מזכיר המחוז.

(...)

שוכנענו כי הסמכות הוקנתה למזכירות הארצית, מכח סמכותה השיוורית בסעיף 6ד' לתקנון, הנוקט לשון גורפת וברורה ומקנה למזכירות הארצית את כל התפקידים שלא נקבעו למוסד אחר, בלא שסמכות שיוורית זו סוייגה לעניינים מסויימים.

מכל מקום, אף אם נפרש את התקנון לפי אומד דעתם של הצדדים, נגיע למסקנה זהה, נוכח עדותו של מר יגר עצמו, שאישר (בעמ' 6 לפרוטוקול) כי שינוי התקנון פגע בזכויות המרכז וחילק את סמכויות המרכז בין הועידה למזכירות הארצית.

3.8. הסמכות לשנות את תקנון המפלגה, לפי תקנון המפלגה, הינה של ועידת מרצ, והיא רשאית לעשות כן ברוב של שני

שלישים מהמצביעים ובלבד שנכחו בעת ההצבעה 20% מחברי הועידה. את חוקת המפלגה רשאית הועידה לעשות ברוב

של שני שלישים כאשר נוכחים בוועידת המפלגה לפחות 50% מחבריה.

3.9. סעיף 3.1 לתקנון המפלגה מקנה לכל חבר מפלגה להציע שינויים בתקנון המפלגה; שינויים אלו יובאו בפני ועדת החוקה

וזו תביאם לוועידה באם לא החליטה לדחותם. ככל הידוע לעותר, טרם התכנסה ועדת החוקה בכדי לדון בשינוי התקנוני

הדרוש. אולם, הצעתו של העותר היא הצעה לשינוי חוקה – שענייני הגשה הפרוצדוראליים אינם מופיעים לא בתקנון ולא בחוקה. לכל היותר, קבוע בחוקת המפלגה כי שינוי החוקה יעשה בישיבה מיוחדת לשינוי חוקה.

3.10. אי הבאת הצעתו של העותר וכן הצעתו של מר אלקסלסי לדיון מהווה פגיעה בזכותם על פי תקנון המפלגה. על כן יש להורות למשיב 1 להעלות את שינוי התקנון ולחלופין את הוראת השעה לסדר היום בוועידה שתתקיים ביום 04.12.2005.

3.11. פגיעה זו בזכותם מהווה הפרה של עקרון השוויון שמפלגת מרצ חרתה על דגלה לאורך השנים. לכל חבר ועידה ישנה הזכות להעלות הצעת החלטה לוועידה, מניעת זכות זו פוגעת בזכויותיו המוקנות בתקנון ומונעת את הניהול התקין של המפלגה ובמיוחד כאשר לא פורטה הפרוצדורה לשינוי חוקת המפלגה, ולכן ניתן לומר כי לכל חבר ועידה הזכות – במסגרת זכותו להעלות הצעות לסדר והצעות החלטה – להעלות הצעה לשינוי החוקה לדיון.

4. פרשנות משפטית:

- 4.1. לחלופין, ובמידה ולא תתקבל הטענה כי לכל חבר הזכות להציע את שינוי חוקת המפלגה במסגרת הצעה לסדר, יבקש העותר לטעון כי זכות קנויה לוועידה במסגרת הצעה לסדר לאשר הוראת שעה הגוברת על משקל החוקה לפי סמכותה הקבועה בחוקה עצמה (ולצורך הדוגמא, ר' ע 1337/03 רוגובין נ' מס שבח ת"א, http://www.nevo.co.il/Psika_word/mechozi/m03001337-551.doc)
- 4.2. הועידה, כבעלת הסמכות העליונה קונה את הסמכות להתקין הוראות שעה שסותרות הן את חוקת המפלגה והן את תקנונה, באם אלו יתקבלו ברוב הדרוש לסתירת הוראות אלו (Locke, Political Writings, Hackett: 1993, 340).
- 4.3. תקנון המפלגה – כחוק הוא, ומעת שהותקן מהווה הסכמה נורמטיבית בין חברי המפלגה לדרך הניהול, תקנון המפלגה ברגיל יפורש לפי לשונו ולא לפי מקורות חיצוניים. כך גם לגבי שיטת הבחירות לכנסת. הצעתו של העותר בשיחתו עם הגברת מנשה היתה להתקין הוראת שעה, במעמד של שינוי חוקה ולא תקנון אשר ניתן להתקין ברוב הדרוש לפגיעה בהם לפי הוראות התקנון והחוקה. התקנת הוראת שעה זו הסותרת את החוקה על אף האמור בחוקת המפלגה ובתקנונה נובעת מסמכותה של הועידה להתקין את התקנון ולהחיק את החוקה. הגוף שקבע הינו הגוף בעל הסמכות לשנות. (ר' עמ' 275-273 לע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד נ' מגדל כפר שיתופי פד מט(4), 221).
- 4.4. תקנונה וחוקתה של המפלגה אינן שונות כלפי חוק המפלגות – זה רואה את ההסדרים הקבועים בשניהם כתקנון המפלגה כמו גם את הסמכות לקבוע את דרך בחירת המועמדים לכנסת.
- 4.5. משכך, לוועידת המפלגה הסמכות להתקין את הוראת השעה המבוקשת על ידי העותר ואף אין מדובר בשינוי תקנון ולא חוקה אלא רק בפגיעה זמנית בו לעניין הבחירות לכנסת ה-17 בלבד:

“לכן, אין לבטל את עקרון השוויון בבחירות, אלא ברוב חברי הכנסת, קרי אין לשנות את שיטת הבחירות אלא ברוב מיוחס. שנית, במשתמש, הסיק בית המשפט כי הדרישה שבסעיף 4 הנ"ל מציבה גם משוכה בפני “פגיעה” בערך המוגן על ידי חוק היסוד. במילים אחרות, סעיף 4 לחוק יסוד: הכנסת כולל בתוכו מעין “פיסקת התגברות” לגבי שינוי. מהותה – פורמלית. לוושה – רוב מיוחס כאמור בסיפא לסעיף 4 הנ"ל” (פרשת בנק המזרחי, עמ' 275)

- 4.6. משאישרה הועידה את חוקת המפלגה, בתוקף היותה המוסד העליון של המפלגה, סמכות לה לשנות את החלטותיה ואין ביכולתה לקבע את שיקול דעתה בעתיד, לגוף המקבל את החלטות אין את הסמכות לכבילה עצמית באופן (פרשת בנק מזרחי, עמ' 518 וכן עמ' 482).

4.7. לכן, ומבלי לדון בשאלת סמכותה של הועידה לשריין הוראות בתקנונה ברוב העולה על מחציתה, לועידה קנויה סמכות לפגוע בהוראות החוקה אף אם אלו אינן רשומות במפורשות בחוק מכך סמכותה כגוף העליון. בעוד שלחוקה סמכות עליונה על התקנון (ומכח החוקה התוקנה גם שיטת הבחירות לכנסת), אין הן נבדלות אלא רק ברוב הדרוש לשיריון ובהוראות פנימיות בחוקה – שהיא המסמך המכונן של המפלגה, הקובעות כי כל הוראת תקנון נחותה להוראות החוקה. הוראת שעה, שתוחק לעניין בחירות אלה בלבד, אכן פוגעת בהוראת התקנון ובהוראות החוקה, אולם דרושה על מנת לממש את זכותם הדמוקרטית של חברי המפלגה ולפעול למען טובת הציבור.

4.8. מתן זכות להעלות לסדר את הצעת הוראת השעה לא תפגע יתר על המידה בסדר היום של ועידת מרצ שכן כל הליכי ההצבעה יהיו חשאים ובקלפי, ובכל מקרה תדרש להיות ברוב הדרוש לפגיעה בחוקה – כלומר הרוב לפיו שוריינה החוקה, ועל כן לא תפגע החוקה אלא דווקא רצון הועידה יבוא לידי הגשמה.

5. לסיכום

5.1. כבוד בית הדין מתבקש ליתן צו המורה כי ביום 04.12.2005 תועלה לסדר היום בוועידת מרצ שאלת תיקון החוקה לפי הצעתו של מר אלקסלסי;

5.2. לחלופין, מתבקש כבוד בית הדין ליתן צו המורה כי ביום 04.12.2005 תועלה לסדר היום בוועידת מרצ הוראת שעה במעמד פגיעה בחוקה אשר קובעת כי ברשימת מרצ לכנסת ה-17 לא יעמוד יו"ר המפלגה.

יהונתן קלינגר,
העותר

